

UVELJAVLJANJE DELEGATSKEGA SISTEMA

Pred dnevi smo z uredništvom radia Ljubljana organizirali okroglo mizo o uveljavljanju delegatskega sistema v naši občini. Želeli smo oceniti dosedanji razvoj skupščinskega sistema in vloga ter prizadevanja subjektivnih sil pri uveljavljanju samoupravne demokracije. Objavljamo kratek izveček iz celotne razprave, ki sta jo vodila Aleš Kardelj in Marjan Grapovčan.

VPRAŠANJE: Na eni prejšnjih sej občinske skupščine je bil govor tudi o uveljavljanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov. Katere so osnovne ugotovitve te seje in kaj bo potrebno še dopolniti oz. popraviti pri delu skupščine?

MARJAN MOŠKRIČ (predsednik občinske skupščine): Povedati je treba, da je bila pot do gradiva, ki smo ga pripravili za to sejo zelo dolgotrajna. Nastajalo je na osnovi posebnih anket v delegacijah in predlogov v konferencah delegacij, tako da — lahko zatrdim — je gradivo dejansko plod široke javne razprave. S sedanjimi rezultati in uspehi pri delu delegatskih odnosov še nismo povsem zadovoljni, omenil pa bi le tri bistvene vprašanja: slabosti pri delu delegatov samih, zunanje vzroke (sodelovanja samoupravnih organov s krajevnimi skupnostmi in TOZD ali družbenopolitičnimi organizacijami) in napake v naši dosedanji organiziranosti, oziroma pri tehničnem delovanju delegacij.

VPRAŠANJE: Pomemben člen v verigi našega sistema, oz. njegov temelj, so delegacije. Kako so z njimi povezane družbenopolitične organizacije, še posebno pa frontovsko organizirana SZDL?

VLADO ČERNE (predsednik OK SZDL): Trudimo se, da delegacijam in delegatom zagotovimo praktičen prikaz, kako naj se pravzaprav v skupščini obnašajo. Imamo veliko nepotrebnih pogovorov v KS, kjer so prisotni in tudi aktivno sodelujejo vsi aktivisti socialistične zveze. Tu rešujemo konkretne dileme ali vprašanja in poskušamo odpravljati pomankljivosti, ki se odražajo na sejah skupščine. Ugotovili smo, da se je krog tistih, ki žele aktivno sodelovati pri delu skupščine, močno razširil in to mu je še zlasti pomembno — pretežno z mladimi ljudmi. Nadalje naj poudarim, da bi morali dnevni redi skupščinskih sej vsebovati le obravnavo tistih vprašanj, ki so aktualni za delovne ljudi in občane. Tako pa se srečujemo še s številnimi drugimi točkami dnevnega reda in je preobširen.

VPRAŠANJE: Večkrat govorimo o neustreznem obnašanju delegatov na sejah. Kako naj se delegati delegatsko obnašajo in sploh nastopajo na sejah skupščine?

ANTON URBIČ (delegat v zboru KS): Delegacija ni sama sebi namen, zato moramo poiskati poti, da bomo občana z njo čimtesneje povezali, da bodo občani delegatom dajali svoja stališča. Smo pa že na tej poti, saj se že veliko govori o uličnih in naseljskih odborih SZDL. Preveč pa smo zanemarili delo konference delegacij, prav tako dobijo delegacije v KS

premalo stališč od drugih družbenopolitičnih organizacij. Naslednje, na kar bi rad opozoril, je to, da bi naj družbenopolitični zbor zasedal pred našim, tako da bi mi dobili že neko načelno usmeritev za razpravo ali za oceno posameznih vprašanj. Ne moremo se strinjati z ugotovitvijo, da so dnevni redi preobširni, kajti reči moram, da jih delegati zelo površno prebirajo, če jih sploh. Dobro bi bilo tudi dopolnilno izobraževati naše delegate, da bi odgovorneje delali.

VPRAŠANJE: O nekaterih najvažnejših vprašanjih socialistična zveza razpravlja že pred sejo skupščine in do njih zavzema svoja stališča. Kaj menite o predlogu tovariša Urbiča, da bi DPZ zavzemal stališča na sejah skupščine nekaj dni pred drugima dvema zboroma?

SLAVKO GERLICA (družbenopolitični zbor): Pri prvih korakih našega dela smo se nekoliko lovili, saj nismo imeli baze, kjer bi se predhodno dogovarjali, tako kot delegati drugih zborov. S frontnim oblikovanjem socialistične zveze (predsedstvo) pa smo tudi mi dobili svojo bazo. Menim, da gremo tudi mi po poti, ki je začrtana v delegatskem sistemu. Na sejo skupščine prihajamo z dokaj enotnimi stališči, saj jih predhodno usklajujemo na sejah predsedstva SZDL. Tu dajejo svoje predloge vse družbenopolitične organizacije. Mi razpravljamo predvsem o zadevah, ki so splošnega pomena za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, ali pa o zadevah, ki govorijo o dolgoročni poti razvoja na posameznih področjih.

VPRAŠANJE: Družbenopolitični zbor je in ni obremenjen z vsemi problemi in zadevami, ki sodijo v pristojnost drugih zborov. V statutih delegacij in poslovnikih o delitvi pristojnosti te meje niso povsem točno začrtane. Zapisano pa je to v priporočilih republiške skupščine, ki so usmerjena predvsem v to, da se statutno ustrezno popravijo.

FRANC REJC: (sekretar OK ZKS) Težko se je opredeliti, ali je zadeva pomembna ali ne za obravnavo na DPZ. Veliko stvari ta zbor obravnava premalo poglobljeno, predvsem tistih ključnih, ki so pomembna za vsa občino. Včasih pa preveč razpravlja o zadevah, ki pravzaprav ne bi bilo nič hudega, če o njih sploh ne bi razpravljali. Dobro pa bi bilo, da bi delegati DPZ tudi bolj seznanjali družbenopolitične organizacije in jih bogatili s spoznanji s svojih zasedanj in nastalo bi koristno medsebojno sodelovanje.

VPRAŠANJE: Kaj pa poveza KS in TOZD z družbenopolitičnimi organizacijami, predvsem: kakšno funkcijo le-te

opravljajo, če jih gledamo kot sestavni del SZDL?

FRANC REJC: Ta poveza seveda je, vendar je še premalo dodelana. Tovariš Černe je omenil razgovore na katerih so sodelovali ne le predstavniki ali delegati družbenopolitičnih organizacij, pač pa vsi aktivni delavci v posamezni KS. Drugo: življenje v občini se je močno spremenilo. Obstaja neka povsem nova živahnost, tako na primer na kulturnem področju, dalje zelo pomembno je tudi delo mladih, ki s svojo dejavnostjo in organiziranostjo ter krepkimi koraki naprej predstavljajo novo živahnost v primerjavi s preteklimi obdobji. Potem na primer poveza šol s krajanji. Konkretno vse šolske telovadnice v občini so do 11. ure zvečer polno zasedene, pa delo mladih v krajevni skupnosti, številne manifestativne prireditve, delo ZB, rezervnih starešin, RK in še lahko naštevam. Vse to daje nov odraz življenju v občini. Vse to se med seboj hote ali nehoti povezuje. Premalo vemo, da to dogajanje zajema tudi delegate in sploh vse družbenopolitične dejavnike. Naredili smo velik korak naprej in to ne na formalen način. Naslednje, kar velja poudariti, pa je boj, da se delegati in delegacije obnašajo preveč z lastnimi interesi in jih bolj malo zanimajo interesi npr. druge delegacije. Ne vključujejo se v razprave širšega zornega kota. Poglejte: kadar komunist-delegat preraste samega sebe in vzame kot platformo program, sklepe ZK, potem je nanje vezan in je vseeno iz katere KS ali TOZD je. In žal delegati-komunisti prepogosto pozabljajo, da morajo kljub temu, ko so delegati, komunisti ostati še naprej. Delegati-komunisti ne smejo biti povsem pod pritiskom krajevnih dejavnikov.

MARJAN MOŠKRIČ: V pripravi, ki sem jih omenil uvodoma, sem pozabil povedati, da so bili prisotni vsi družbenopolitični dejavniki. Delegatski sistem v naši občini smo utrdili do take mere, kot je zapisano v raznih dokumentih ZK ali SZDL. S stanjem pa nismo zadovoljni, ker bolehamo na raznih slabostih, ki pa so plod objektivnih in subjektivnih okoliščin, še največkrat pa plod neznanja. Pri nas imamo 1700 delegatov in ti predstavljajo osnovo za skupščinsko delovanje. Večkrat smo nestrpni in hočemo vse urediti čez noč, pa potem ugotovimo, da za posamezno delo nismo sposobni.

VPRAŠANJE: Kakšne so izkušnje pri delu zbora združenega dela ter zakaj delegati iz vrst gospodarstva na sejah skupščine tako malo razpravljajo o vprašanjih ali sporazumih in dogovorih, ki jih včasih obreme-

njujejo tudi za posamezne obveznosti? Tudi nekatere samoupravne sporazume v občini zelo počasi podpisujejo.

FRANC MATJASIČ (delegat ZKD): Delovanje delegacij in konference delegacij v posameznih statutih in samoupravnih aktih v TOZD še ni urejeno. Ta pomanjkljivost se seveda potem odraža tudi pri našem delu. Konkretno prav pri podpisovanju samoupravnih sporazumov. Dalje: delegati se obnašajo preveč lokalno, v svojih informacijah izhajajo le iz svoje delovne sredine in se vse premalo vklju-

sploh urejujejo, kaksne obveznosti z njihovim sprejemom delovni ljudje sprejemajo in podobno.

Aktivnost delegacij in delegatov je pogojena z razvitostjo v samoupravni sredini, kjer delujejo, naj bodo to TOZD ali KS. Tam znajo prislunhiti željam in hotenjem širšega kroga ljudi. Važno je dalje imeti programe. Sedaj bomo na podlagi dela republiške in mestne skupščine in iz programov dela SIS, naredili svoj delovni program. S tem bomo delegate dovolj zgodaj opozorili, o čem bomo razprav-

stališča. Za družbenopolitični zbor pa naj bi stališča dobili v družbenopolitičnih organizacijah, ki predstavljajo konferenco teh delegacij.

VPRAŠANJE: Kako je razvit informacijski sistem v občini?

SLAVKO GERLICA: Prav delegatski sistem zahteva, da smo se lotili obsežnejšega in kvalitetnejšega informiranja v občini. Imamo posebno prilogo občinskega časopisa (Delegatska tribuna). Tu objavljamo čimveč gradiva za seje skupščine in SIS. Do sedaj smo izdali 12 prilog na 152 straneh časopisnega formata. To tribuno prejmejo ne le delegati, pač pa — skupaj z občinskim časopisom — tudi vsaka družina. Nekateri žele, da objavljamo vse gradivo, drugi naj bo krajše in razumljivejše. Menim, da bomo morali na tem področju še veliko storiti predvsem pa bi bilo dobro, da bi delegate usposobili do stopnje, ko jim gradiva lahko približamo. Omeniti velja še nekaj: premalo izkoriščamo glasila delovnih organizacij, saj vemo, da jih delavci radi in veliko prebirajo.

VPRAŠANJE: Kdaj bo skupščina postala delovno telo? Gre za tisto stopnjo, ko naj bi delegacije in delegati sodelovali pri pripravljavanju tez za konkretne rešitve.

MARJAN MOŠKRIČ: Dobro leto in pol smo se ukvarjali z vrsto organizacijskih vprašanj, predvsem z organiziranjem delegacij in konferenc delegacij. Naslednje obdobje pa moramo bolj posvetiti vsebini delegatskega sistema. To delo moramo opraviti do konca našega mandata. Ko bomo predali štafeto palico, naj bo delegatski sistem tudi vsebinsko dosledno uveljavljen. Potrebno bo sprejeti še nekaj predpisov, spremeniti našo zakonodajo. Danes v skupščini obravnavamo tudi povsem formalne zadeve, ki bi jih lahko uredil izvršni svet. Sploh je potrebno konkretneje razmejiti pristojnosti. Naj navedem dva primera. Skupščina je morala sprejeti odlok o fluorografiranju, ki je že tako obvezno. Gre samo za izvedbo nekega zakona. Lani pa je izvršni svet podpisal dogovor o splošni porabi.

ALEŠ KARDELJ

Pogovor „za okroglo mizo“ o uveljavljanju delegatskega sistema (Foto: SG)

čujejo v širši družbeni interes. Ugotavljamo tudi, da delegati v zboru združenega dela ne izkoristajo vseh možnosti. Zato bi v prvi vrsti morali priti do tega, da bi bile konference delegacij med sestavljenci dnevnih redov za skupščinske seje.

VPRAŠANJE: Poglejmo pravico gradiv in dnevnih redov še z očmi občinske skupščine!

ZVONE TUŠAK (sekretar skupščine): Sama priprava je tesno povezana z aktivnostjo upravnih organov, izvršnega sveta, SIS, skratka od predlagateljev. Zaradi časovne stiske gradiva vse prevečkrat hitro postavljamo, to pa pomeni, da tudi delegacijam ne dajemo dovolj menerverskega prostora za opredeljevanje. Zgodi se, da dobimo gradivo, ki zanj preneka-tri sploh ne povedo, zakaj naj bi jih obravnavali ali kaj naj

ljali na naslednjih sejah skupščine in lahko se bodo v miru in pravočasno pripravili, obenem pa bomo tudi mi lahko kvalitetneje pripravljali gradiva. In ko bomo uspeli z dopolnitvami statutov opredeliti še pristojnosti zborov, bo manj skupnih zasedanj in tudi dnevni redi bodo krajši, prav tako pa tudi skupščinske seje.

VPRAŠANJE: Kako zgotoviti, da bodo delovni ljudje in občani res odločali o pomembnih vprašanjih?

VLADO ČERNE: Občinska skupščina bi morala zasedati na ločenih sejah zborov. Delegati ZKD iz delovnih organizacij se naj med seboj tudi posvetujejo in dogovarjajo o posameznih vprašanjih. Prav tako naj delegati zbora KS dobe stališča od uličnih ali vaških odborov in se potem spet skupaj dogovore za

KAJ PA HIŠNI SVETI?

O ustanavljanju hišnih svetov pri nas se je že precej pisalo. Kako pa se je začela stvar sukati okoli ponovnega ustanavljanja hišnih svetov in kakšni so problemi, so nam povedali na stanovanjski skupnosti naše občine.

Vse se je začelo pred letom dni, ko so na osnovi zakona o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami pozvali vse stanovalce v družbenih stanovanjih, naj bi skupaj s krajevnimi konferencami SZDL in ZK ter krajevnimi skupnostmi začeli organizirati hišne svete.

Toda samoupravna stanovanjska skupnost je pri formiranju le-teh naletela na probleme. Odziv je bil razmeroma slab. Do danes je formiranih samo nekaj hišnih svetov. Okoli 60 stanovanjskih objektov pa jih ni formiralo oziroma so popolnoma neaktivni. Vzroki za to so različni. Še vedno so prisotni odnosi med nekdanjimi hišnimi sveti in bivšim stanovanjskim podjetjem FOND (sedaj STAN — INVEST), ki so povzročili neaktivnost stanovalcev pri neposrednem upravljanju s stanovanjskimi hišami. Najprej je treba razširiti „osnovno“ pravico hišnih svetov, da samostojno razpolagajo s sredstvi, namenjenimi za tekoče vzdrževanje hiše (20 % stanarine).

O sporu glede pravice odpiranja novih ziro računov — vsem stanovalcem je znano, naj bi hišni sveti imeli ziro račune — bo govor na ustavnem sodišču SRS zadnje dni februarja. Občinske stanovanjske skupnosti vseh petih ljubljanskih občin bodo ponovno pokrenile akcije skupaj s krajevnimi skupnostmi in družbenopolitičnimi organizacijami glede tega, da bi se hišni sveti v najkrajšem času formirali.

Pojavila se je tudi potreba, da se pri stanovanjski skupnosti ustanovi delovno mesto svetovalca za hišne svete, ki naj bi pomagal oziroma predstavljal neposredno zvezo med stanovanjsko skupnostjo in hišnimi sveti.

Če pa kljub dosedanjim in novim problemom ne bo zaželenega uspeha bodo samoupravne stanovanjske skupnosti prisiljene po 15. členu zakona o gospodarjenju določiti delovno organizacijo za vzdrževanje stanovanjskih objektov in ta

bo izvajala vsa tista dela, ki bi jih morali hišni sveti.

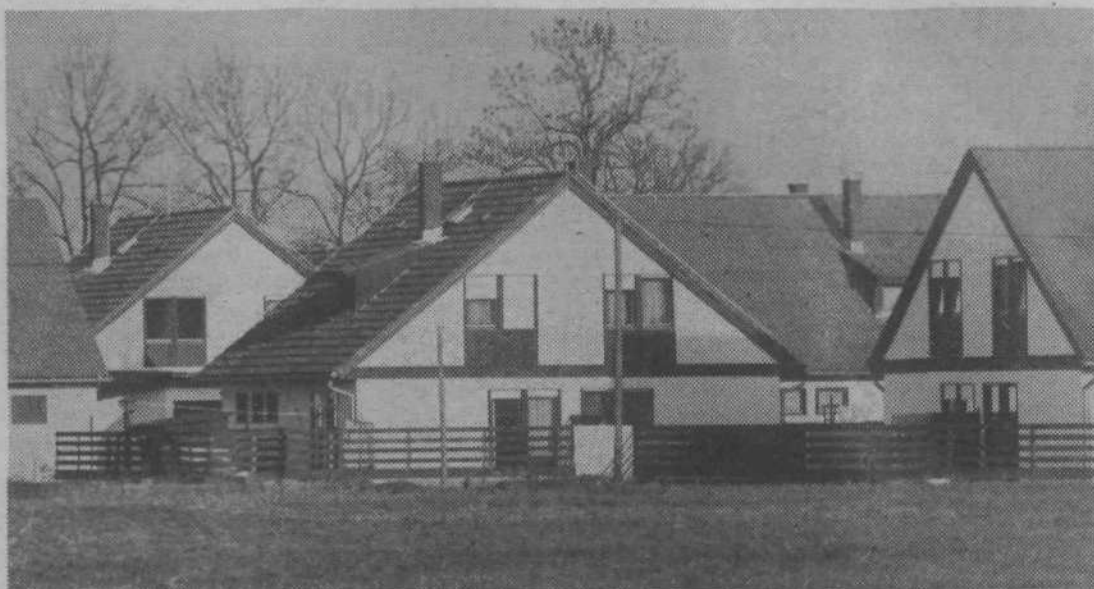
Breme stroškov bo padlo na stanovalce in bo po dosedanjih obračunih visoko (1,5 do 2,5 na kvad. meter stanovanjske površine).

Težava, ki jo imajo med drugimi tudi hišni sveti, je enotnost stanovalcev. V Ljubljani je 56 hišnih stanovanj, v katerih stanujejo stanovalci, ki ne opravljajo hišniških dolžnosti — iz objektivnih ali neobjektivnih razlogov. Zato hišni sveti pritiskajo, da si ti stanovalci poiščejo druga stanovanja.

Mnoge stanovanjske skupnosti — predvsem naša v Mostah — se trudijo, da bi rešile problem stanovanj hišnikov in naše možnosti za organizacijo centralnih servisnih služb po soseskah. Zamisel formiranja centralnih servisnih služb je dobra v tem, da bi bili v njih zaposleni strokovnjaki, ki bi opravljali najnujnejša opravila in bi bili v rednem delovnem razmerju s KS. Predlog je že konkretno oblikovan in ga bodo obravnavali kot dodaten k predlogu odloka o hišah, ki morajo imeti hišniška stanovanja, konec februarja na seji skupščine mesta Ljubljane. Če bo tak odlok sprejet, bo obstajala možnost, da bo organizirano vzdrževanje stanovanjskih hiš v bolj organizirani obliki in bi odpadle vse špekulacije okrog zasedbe hišniških stanovanj.

Bodočnost hišnih svetov je odvisna od vključevanja ljudi v samoupravne hišne organe, v katerih naj bi uveljavljali svoje pravice in dolžnosti. Prišli smo do nekaterih pozitivnih ugotovitev v Štepanjskem naselju, čeprav ni vse tako, kot bi bilo treba. Toda predlogi aktivnosti stanovanjske skupnosti je potekalo ustanavljanje hišnih svetov in so se stanovalci vključevali v vse organe družbenopolitičnih organizacij na terenu.

ANKICA MARJANOVIČ

Novo naselje Marlesovih montažnih hiš v Sneberjah (Foto: Nuša Javornik)